

Minnesanteckningar rundabordssamtal den 6 maj 2025

Tid: Kl. 10–12 den 6 maj 2025

Plats: Tullverkets huvudkontor, Tegeluddsvägen 100, Stockholm

Närvarande: **Från Tullverket (TV):** Johan Norrman, Bodil Taylor, Anna-Lena Heinänen, Carina Asplund, Nina Zaregon

Deltagare (DT): Peter Hellman, Johanna Weibull (Kommerskollegium), Malin Madsen (Sydsvenska handelskammaren), Karolina Yavuz (Sveriges expressföretag), Pelle Joelsson (Sveriges Åkeriföretag), Anna-Karin Ekman (Sveriges skeppsmäklarförening), Viktor Gunnarsson (Drivkraft Sverige), Robert Lönn (Svenskt näringsliv), Claes Örenius (Skogsindustrierna), Bo Jarestig (Transportindustriförbundet)

1 Välkomna!

Generaltulldirektör Johan Norrman och överdirektör Bodil Taylor hälsade deltagarna välkomna till årets andra rundabordssamtal.

Efter en presentationsrunda inledde Johan med att kommentera den arbetsintensiva period Tullverket befinner sig i, inte minst kopplat till arbetet med tullreformpaketet där det polska EU-ordförandeskapet jobbar hårt för att driva arbetet framåt innan Danmark tar över ordförandeskapet.

Bodil berättade om de många utbildningsinsatser som pågår på Tullverket. Det är dels utbildningar av nya tulltjänstemän, dels utbildningar förknippade med lagstiftning. Bodil nämnde bland annat de utökade befogenhet som ger oss möjlighet att använda tjänstevapen i större utsträckning än tidigare, men även den nya lagstiftning om utförselhäleri som är på gång.

Johan kommenterade vad han refererade till som "tullkaoset" som pågår runtomkring i världen. Han berättade att situationen påverkar Tullverket, som ju är en pusselbit i en större bild. Den större bilden består av utmaningar som bland annat sanktionspaketen, frågan om lågvärdeförsändelser från Kina och USA:s protektionistiska ställningstagande. Det här är utmaningar som sammantaget ger världen en högre konfliktnivå och en lägre tillit, men som för Tullverket inte får några omedelbara konsekvenser.

Dock betonade Johan att myndigheten följer utvecklingen noggrant. Sådant som kan komma att påverka oss är exempelvis nya tullkoder, ändrade handelsflöden, tendenser att handla billigare varor och försök att kringgå regler och bestämmelser.

Johanna Weibull från Kommerskollegium kommenterade regeringsuppdraget att aktivera en tulljour. Hon berättade att tulljouren ger företag chansen att få ställa frågor som har med handel att göra, via telefon eller mejl. De får frågor om all från tullsatsen för en viss vara, till exempelvis frågor om långa leveranskedjor och värde på stålderivat. Johanna förmedlade att Kommerskollegium upplever att företagen är pålästa. Jouren sysselsätter ungefär 15 personer som, förutom att svara på frågor, kontinuerligt omvärldsbevakar och uppdaterar webbplatsen med aktuell information

Johan Norrman berättade vidare att han, tillsammans med övriga nordiska tullchefer nyligen har besökt Ukraina. Syftet med resan var dels att visa Sveriges stöd till Ukraina, dels att ta hem erfarenheter om hur den ukrainska tullmyndigheten upprätthåller sin verksamhet under den pågående invasionen. Tullverket har fått i uppgift att stärka sitt beredskapsarbete och i Sverige pågår en diskussion om en ny beredskapssektor som är kopplad till handelsfrågor. Johan betonade vikten av samverkan och samarbete mellan myndigheten och näringslivet för att tillsammans skapa ett ännu starkare Sverige.

Just beredskapsarbetet är en fråga som Johan berättade att Tullverket funderar på att återkomma till under ett rundabordssamtal. Deltagarna höll med om att det är en viktig och intressant fråga.

Bodil berättade om ett annat ämne som Tullverket överväger att ha med som en punkt på ett rundabordssamtal, nämligen digitaliserad gränspassage vid Norgegränsen. Det handlar om ett EU-gemensamt arbete där unionen ska ta fram en lösning för smart och digital gränspassage till länder utanför EU.

2 Förbud och restriktioner

Anna-Lena Heinänen visade färdplanen för de många förändringar inom området förbud och restriktioner som är på gång de kommande åren. Hon nystar i komplexiteten på området där många parametrar spelar in: samtidigt som det ska vara lätt att göra rätt är det i praktiken ett stort antal förändringar på gång. Förändringarna, som kommer i form av förbud och restriktionerna, inbegriper flera nya områden som Tullverket inte tidigare har kontrollerat och involverar också flera marknadskontrollmyndigheter som inte heller har utfört kontroller på det här sättet tidigare.

Deltagarna från näringslivet uttryckte sin oro över området då det innebär stora utmaningar för dem att möta de framtida kraven. Just nu är det områdena CBAM och avskogning som står högst på näringslivets agenda.

Anna-Lena lyfte även produktsäkerhetsområdet och vikten av samverkan mellan Tullverket och näringslivet.

Tullverket uppmuntrade deltagarna att ta kontakt för att diskutera frågor eller göra medskick till myndigheten.

3 Sanktioner

Anna-Lena Heinänen berättade att sanktioner är ett av Tullverkets högst prioriterade områden. Hon visade en graf över hur import- och exportflödena till och från Ryssland och Belarus såg ut före och efter invasionskriget och således införandet av sanktionerna. Grafen visar tydligt hur handeln med Ryssland och Belarus sjunker till att bli nästintill obefintlig i samband med att invasionskriget startar.

Anna-Lena berättade att det är ett 17:e sanktionspaket på gång, troligtvis under maj månad, som Tullverket ännu inte har någon information om. Hon tydliggjorde också att det är en utmaning för Tullverket att kunna förmedla information om nya bestämmelser i god tid, eftersom det är först när ett nytt sanktionspaket har beslutats som det är helt säkert vad paketet omfattar.

Johan kommenterade hur den nya lagstiftning som är på gång kommer att göra även försök till sanktionsbrott straffbart, till skillnad från dagens lagstiftning som kräver ett fullbordat sanktionsbrott för lagföring.

Carina Asplund berättade att Tullverket även jobbar förebyggande inom området. Det här arbetet sker inom ramen för tullrevisioner och görs genom att vi kontakter företagsledningarna för att göra dem uppmärksamma på och hjälpa dem att eventuellt hitta nya rutiner och processer för att hantera konsekvenserna av sanktionerna.

4 Centraliserad klarering

Carina Asplund beskrev kort syftet och målet med den centraliserade klarering som är på gång och som innebär att man som företag ska kunna lämna flera tulldeklarationer till en och samma myndighet, även om varorna kan finnas på många olika platser. Tullverkets förhoppning är att det här sättet att arbeta centraliserat kommer att kunna minska både ledtider och kostnader i transportleden.

På frågan om hur Tullverket ska förvänta sig att företagen ansluter sig till den centraliserade klareringen svarade deltagarna sammanfattningsvis:

- Det kan vara intressant för ett färre antal större företag i Sverige, men inte för merparten.
- Det ligger inte i ombudens intresse att ta på sig de ansvar som ett indirekt ombudskap för med sig, bland annat vad gäller högre krav på säkerhet, ansvar för att förhindra tvångsarbete och krav på att hantera restriktioner. Dessutom är det inte lockande att släppa in Tullverket i företags affärssystem. Om det blir alltför komplicerat föredrar företagen att fortsätta förfarandet med lokala tullombud i exportlandet som man använder sig av idag.
- Eftersom momsens behov hanteras separat förlorar man som företag sin vinst.

En annan kommentar var att företagen fokuserar på att ta sig igenom aktuella frågor som avskogningsförordningen och CBAM och inte har kraft att ta sig an mer utmaningar förrän dessa frågor är klara.

5 Varvet runt

Deltagarna i rundabordssamtalet gick varvet runt och reflekterade över vad som står högt på deras agendor eller är särskilt utmanande just nu.

Inom sjöfartsbranschen är fokus just nu på att genomföra utbildningar inom tullhantering som man i samarbete med Tullverket har organiserat och anpassat för att passa branschens behov av kunskap.

Sammantaget kretsar näringslivets utmaningar just nu kring:

- tullreformsarbetet i allmänhet och de krav och ansvar som ska läggas på det indirekta ombudskapet i synnerhet.
- AES, där man upplever sig ha gott stöd från Tullverket men där andra samarbeten lämnar en del att önska.
- CBAM, där rekommendationen är att registrera även om det finns en risk att man lägger onödig tid på detta
- avskogningsförordningen
- skattefrågor, i synnerhet om importmomsen
- hållbarhetsfrågor för exempelvis bränsle och importerade avfallsoljor
- kapacitetsproblem vid Svinesundsbron
- pilot med digitaliserad gränspassage vid Norgegränsen
- fortsatt arbete med systemleverantörer för att komma ikapp alla systemförändringar som nyligen har gjorts
- förändringar från USA.

6 Nästa rundabordssamtal

Johan avrundade mötet och meddelade att nästa rundabordssamtal äger rum den 23 oktober 2025.